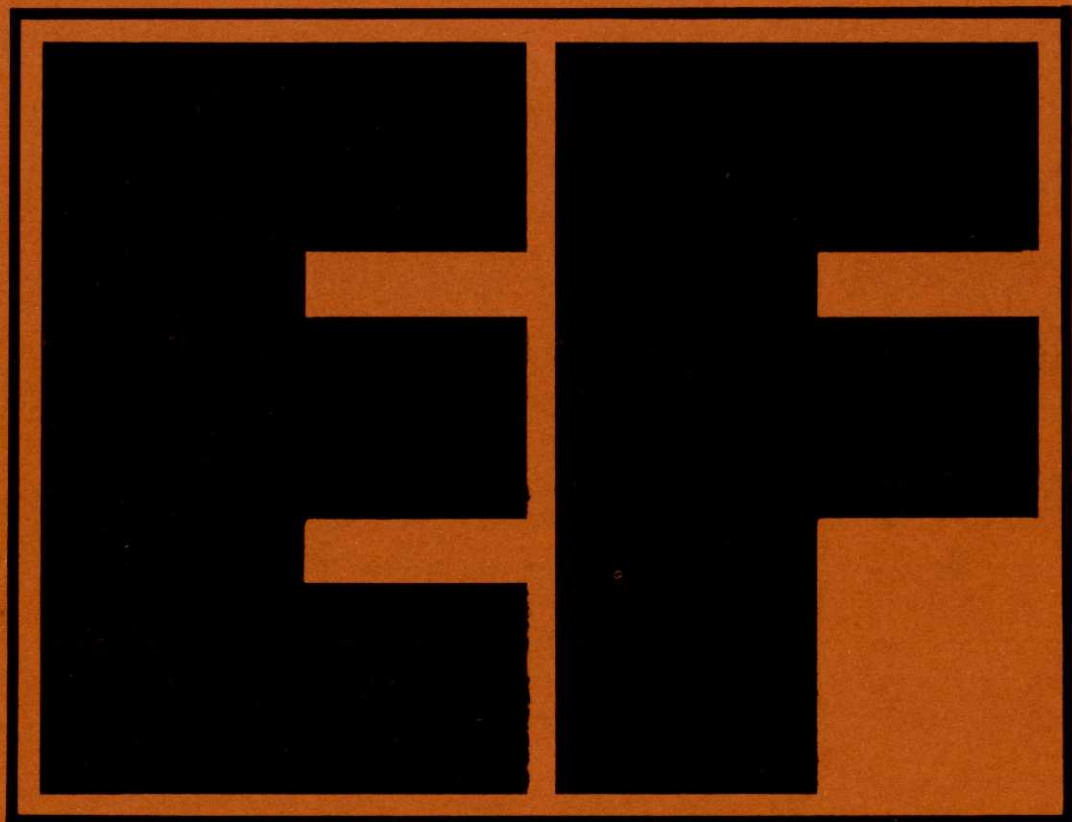

En orientering fra
Utenriksdepartementet

13

Industri – politikken

De Europeiske Felleskap

Utenriksdepartementet har fastsatt følgende
betegnelser og forkortelser.
(Den engelske forkortelse er gjengitt i parentes):

EF – De Europeiske Fellesskap (EC)

EØF – Det Europeiske Økonomiske Fellesskap (EEC)

EKSF – Det Europeiske Kull- og Stålfellesskap (ECSC)

EURATOM – Det Europeiske Atomenergifellesskap (EURATOM)

Norsk industri er etter hvert blitt knyttet mer til det vest-europeiske marked og kan nå sies å være en del av et internasjonalt miljø. En stadig stigende del av norsk industriproduksjon eksporteres samtidig som importen av industrivarer er steget. For den eksportorienterte del av industrien er det viktig at forholdene på eksportmarkedene legges best mulig til rette for eksport av foredlede produkter slik at arbeidsplassene for denne del av industrien kan sikres. Viktige industrigrener vil ha store fordeler av et norsk medlemskap i et utvidet EF, bl.a. ved at de nåværende seks medlemmer fjerner toll på import fra Norge. Dette gjelder fiskeforedlingsindustri, treforedlingsindustri, elektrokjemisk- og elektrometallurgisk industri og eventuelt petrokjemisk industri.

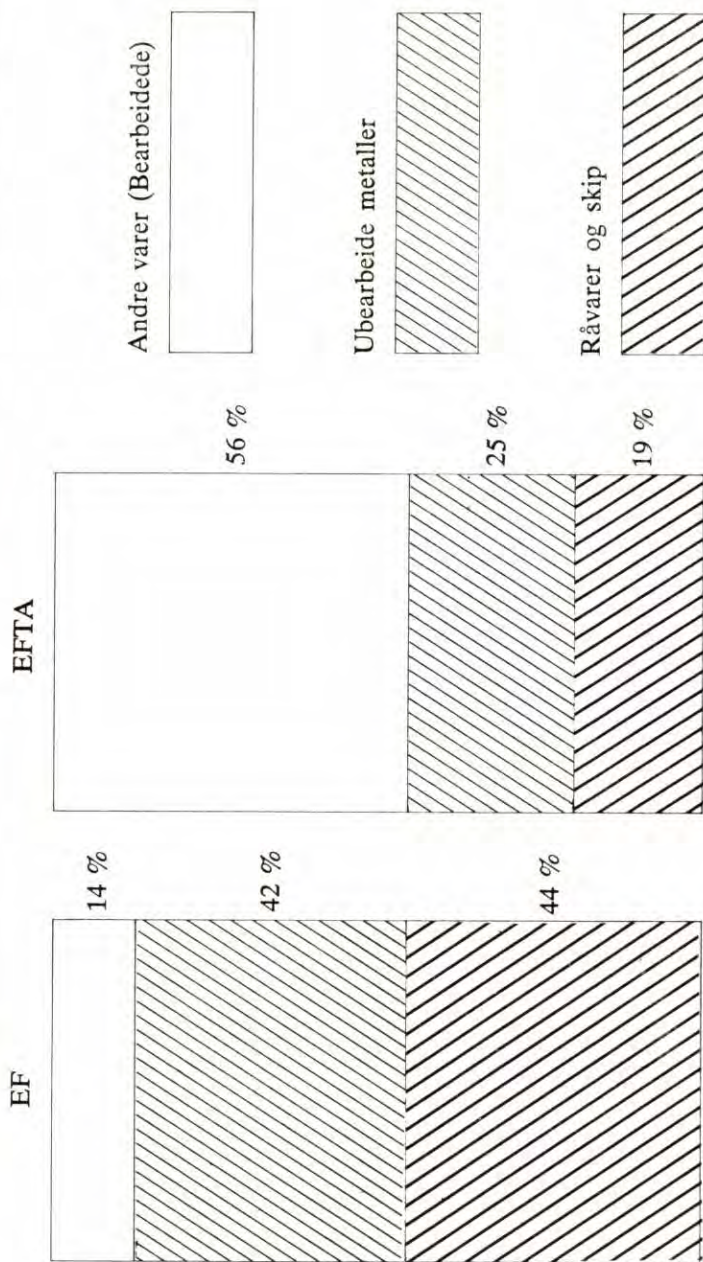
Verkstedindustri som tidligere har vært blant de typiske hjemmemarkedsindustrier har hatt en sterk produksjonsvekst i Norge og har opparbeidet en stor eksport, særlig til de andre nordiske land. Medlemskap i et utvidet EF må antas også å være en fordel for store deler av verkstedindustrien som i et større tollfritt marked med like konkurransevilkår, vil ha muligheter for fortsatt ekspansjon.

De tidligere hjemmemarkedsindustrier — verkstedindustrien, tekstil, bekledning, skotøy, maling, plastvarer, møbel, gummivareindustri etc. — har gjennom EFTA-perioden måttet venne seg til sterk konkurranse, og har i høy grad gått inn for eksport. I 1959 sto slike tradisjonelle hjemmemarkedsindustrier for 14 % av eksporten, denne andelen har steget til 29 % i 1970. Disse industriene regner med fortsatt sterk konkurranse i alle tilfelle, og mener at den videre utvikling vil være tryggest ved de eksportmuligheter norsk EF-medlemskap gir.

Norsk eksportstruktur til EF og EFTA 1959/1970

	Eksport, løp. kr. i millioner		ØKNING	
	1959	1970	I abs. tall	i %
RÅVARER				
Tollfrie, eller lav toll, fritollkvote.	581	2217	1636	282
Tremasser, malmer, forståoffer, avisepapir, skip, brenselstoffer.	584	1702	1118	191
UBEARBEIDEBEDE METALLER				
Jern, stål	461	1999	1538	334
	561	2037	1476	263
ANDRE VARER				
Bearbejdede varer med toll til EF	464	988	524	113
	1104	4426	3322	301
TOTALT				
	1506	5204	3698	246
	2249	8165	5916	263

Eksport-økning til EF og EFTA fra 1959 til 1970.
 Varegruppenes prosentvise andel av økningen til hvert av områdene.

Industriutviklingen i EF har stort sett fulgt samme mønster som i de fleste andre høyt utviklede industriland. Industriproduksjonen har øket sterkere enn i de andre OECD-landene sett under ett i de siste 10 år. Således øket produksjonen innen bergverk, industri, elektrisitet og gass med hele 88 % fra 1959 til 1969, mens produksjonen øket med 55 % innen EFTA og med 64 % i Nord-Amerika. Innen EFTA øket Norge sin produksjon med 73 % fra 1959 til 1969, mens Storbritannia som har hatt den svakeste vekst, øket sin industriproduksjon med 38 % i 10-årsperioden.

EF har hatt den sterkeste vekst innen de mest teknisk avanserte deler av industrien. Dette gjelder bl.a. kjemisk industri, vekstedindustri og produksjon av elektrisitet og gass. På den annen side har det vært en svakere vekst innen de mer arbeidskraftkrevende næringsgrener så som kullgruver, nærings- og nytelsesmiddelindustrien og bekledningsindustrien.

Denne generelle tendens med omlegging fra arbeidskraftkrevende industri til kapitalkrevende industri har medført at sysselsettingen i industrien som helhet har øket svakt i 10-årsperioden.

Sysselsettingen innen enkelte bransjer har vist store forskyvninger. I de siste 10 år har f.eks. en halv million arbeidere forlatt tekstilindustrien, mens det i samme periode er skapt over halvannen million nye arbeidsplasser i verkstedindustrien. Det har også vært en sterk økning i sysselsetting i den kjemiske industri.

En følge av tollunionen er at utenlandsk kapital er trukket til EF. Bedrifter og konsern i tredjeland — særlig i USA, men også i europeiske land som f.eks. Sverige — har investert i eksisterende bedrifter eller nyanlegg innen EF-området for å kunne dra nytte av de konkurransemessige fordeler ved produksjon innenfor tollgrensene i et stormarked som EF.

Til nå har opprettelsen av det store tollfrie marked ikke ført til samordning av produksjonen over landegrensene innen EF ved sammenslutninger (fusjoner), nyetableringer eller produksjonssamarbeid i noe større omfang. Derimot ser det ut til at frigjøringen av handelen over grensene har ført til relativt omfattende bedriftskonsentrasjoner innen de enkelte EF-land.

Innen EF har industrien selv — i det vesentlige på bransjebasis — organisert et samarbeid. I de aller fleste bransjer er det opprettet sammenslutninger for alle EF-land med egne sekretariater. Også de seks lands industriforbund og fagforbund har opprettet egne sammenslutninger med sekretariater i Brussel. Dette samarbeidet har ført til nære kontakter mellom industrien i medlemslandene.

Industripolitikk i EF

Landene i EF hører til verdens ledende industriland. Industrien bidrar med den største andel av den samlede produksjon på samme måte som i Norge. Til tross for industriens dominerende stilling i EF-landenes økonomi har Fellesskapet ikke utformet noen felles industripolitikk. Roma-traktaten inneholder heller ikke noe om dette. En opptakt til en slik politikk er imidlertid gjort av Kommisjonen, som i mars 1970 la fram et memorandum — den såkalte Colonna-planen — der det for første gang legges fram et samlet syn på EF's industripolitikk.

Planen ble drøftet av Ministerrådet i juni 1970, og rådet besluttet å opprette en arbeidsgruppe til å arbeide videre med den. Gruppen har levert en rapport om saken, men det er ikke tatt noen beslutninger om å sette ut i livet de forslag og tanker som er lagt fram om en felles industripolitikk. Saken befinner seg fortsatt på utrednings- og debattstadiet i Fellesskapet.

EF en stimulans for industrien

Selv om det ikke er vedtatt en felles industripolitikk innen EF — slik som f.eks. for landbruket — har opprettelsen av Fellesskapet i høy grad hatt betydning for utviklingen av industrien i EF-landene. Avviklingen av toll og andre handelshindringer mellom de seks land har åpnet et tollfritt marked for industriprodukter på nærmere 200 millioner mennesker for industrien i hvert enkelt EF-land, noe som har virket stimulerende for produksjonen. Industriproduksjonen øket i 1960-årene sterkere i EF enn i EFTA-landene sett under ett, også sterkere enn i Norge. Opprettelsen av tollunionen, innføringen av felles konkurranseregler og etableringsretten har tilsammen fått industripolitiske konsekvenser, endret produksjonsvilkårene og påvirket strukturen i industrien.

Behov for felles politikk

Til tross for at det på mange måter er utviklet et nærmere industrielt samarbeid innen EF, har det lenge vært behov for å utforme retningslinjer for en felles industripolitikk med det siktemål å skape mest mulig ensartede produksjonsforhold for industrien i EF og gi den de beste muligheter for å utnytte fordelene ved et stort marked.

Den gjennomsnittlige årlige produktjonsvekst innen de enkelte sektorer fra 1959 til 1969, framgår av følgende tabell:	Gjennomsnittlig årlig produktjonsøkning i 1959—69
Bergverk	0,9 %
Industri	6,8 %
<i>Herav:</i>	
Metaller	5,6 %
Produkter av metaller	7,1 %
Kjemikalier og produkter av petroleum og kull	11,0 %
Nærings- og nytelsesmidler	4,8 %
Tekstiler, klær og fottøy	3,7 %
Andre varer	6,7 %
Elektrisitet og gass	8,3 %

Det er særlig to forhold som har ligget til grunn for at arbeidet med utformingen av en felles industripolitikk er tatt opp av EF's ansvarlige organer. Det ene er at effektiviteten i EF-industrien er lav sammenliknet med f.eks. forholdene i amerikansk industri. Det andre er at industrien i EF bare til en viss grad har tilpasset seg strukturelt til det felles marked.

Colonna-planen

Colonna-planen setter som mål for en felles industripolitikk å gjøre det mulig for alle bedrifter og bransjer å utnytte de fordeler som et stort marked byr på. Det forutsetter at det felles marked fullføres.

Kommisjonen går inn for at det gjennomføres en ensartet selskapslovgivning og at skattereglene harmoniseres. Videre understreker den betydningen av at det opprettes et virkelig felles kapitalmarked. Når det gjelder industriens struktur, mener Kommisjonen at det er behov for større grad av konsentrasjon innenfor mange bransjer. Den skarpe konkurransen fra land utenom EF gjør det nødvendig å skape europeiske selskaper, spesielt i de typiske vekst-industrier, mener Kommisjonen.

I Kommisjonens industri-memorandum framholdes det at de endringer i sysselsettings-strukturen innen industrien som har skjedd i de senere årene, vil komme til å fortsette. Dette vil føre til at mange arbeidstakere vil måtte omstille seg til nye yrker. For mange vil dette kunne gi bedre fortjenestemuligheter, men det vil også kunne skape sosiale problemer i omstillingsperioden. Det er nødvendig å føre en aktiv politikk for å kunne redusere slike virkninger.

En framtidsrettet industripolitikk vil også stille store krav til bedriftsledelsen, og Kommisjonen foreslår derfor opprettet et europeisk institutt for lederopplæring. Videre legger Kommisjonen fram forslag til tiltak for en rask utnyttelse av vitenskapelige forskningsresultater og tiltak for å spre teknisk kunnskap innen industrien i Fellesskapet.

Kommisjonen legger også vekt på å få en aktiv distriktpolitikk i EF-landene. Industripolitikken må sikre enkeltmenneskets trivsel og velferd; miljøvern er et viktig element i denne politikk.

Kommisjonens industri-memorandum (Colonna-planen) er nærmest en skisse som skal danne grunnlag for en debatt og for senere utforming av mer konkrete bestemmelser om en felles industripolitikk.

*Industriproduksjonen innen EF i 1959 og i 1969
(Produksjonsindeks 1963 = 100)*

	Tyskland		Frankrike		Italia		Nederland		Belgia		Luxembourg		Total	
	1959	1969	1959	1969	1959	1969	1959	1969	1959	1969	1959	1969	1959	1969
Bergverk, industri, elektrisitet og gass i alt	78	144	78	142	66	140	79	161	77	132	93	127	76	143
Bergverk	94	95	102	111	91	132	96	209	98	69	97	89	96	106
Industri	78	147	77	145	65	140	78	152	75	136	93	130	75	145
Metaller	92	149	85	130	67	187	72	186	82	149	93	134	85	147
Produkter av metaller	76	143	76	156	60	126	77	147	69	135	105	102	73	145
Kjemikalier og produkter av petroleum og kull	65	193	67	177	57	186	71	244	75	164	83	165	66	187
Nærings- og nytelsesmidler	80	128	ikke oppg.		79	126	85	128	82	127	93	122	80	128
Tekstiler, klær og fottøy	82	126	81	113	82	114	85	104	77	117	?	?	82	118
Andre varer	79	145	80	143	63	163	77	146	77	139	88	99	77	147
Elektrisitet og gass	73	161	72	153	71	147	70	236	76	151	75	120	72	160

Kilde: OECD, Industrial production, historical statistics 1959—69.

Til sammenligning kan nevnes at produksjonen i Norge i løpet av de samme 10 år økte med 114 % i bergverk, med 71 % i industri og med 78 % i gass og elektrisitet.

Debatt om industriplanen

Colonna-planen har vært forelagt EF's forskjellige organer. Foruten Ministerrådet har også den parlamentariske forsamlingen (Europa-parlamentet) og EF's økonomiske og sosiale komité drøftet planen. Europa-parlamentet har inntatt en positiv holdning til de tanker Kommisjonen har lagt fram.

Under behandlingen av Colonna-planen har det vist seg at det er noe forskjellig syn innen EF på hvordan en industriell strukturpolitikk bør utformes. Frankrike og Italia ønsker et sterkere offentlig engasjement i strukturpolitikken, mens de andre land nærmest er stemt for at myndighetenes oppgave begrenses til å legge forholdene til rette for industriens utvikling. Det er imidlertid enighet om behovet for en samordning av medlemslandenes strukturpolitiske tiltak.

Hovedtankene i Kommisjonens industri-memorandum har som nevnt fått tilslutning fra den arbeidsgruppen som De faste representanters komité fikk adgang av Ministerrådet til å opprette for å studere og arbeide videre med Kommisjonens plan. Gruppen har lagt fram en innstilling for De faste representanters komité med noe mer konkrete planer og retningslinjer enn de forholdsvis vage anbefalinger Kommisjonen har gitt.

Forslag om industrikomité

Arbeidsgruppen har foreslått at det opprettes en særskilt komité for industri-politiske spørsmål, og at denne komitéen får et vidt mandat. Komitéen foreslås sammensatt av høyere embetsmenn fra de nasjonale administrasjoner og Kommisjonen, og tanken er at den skal være det sentrale organ for utredninger og kontakt mellom medlemslandene i industripolitiske spørsmål.

Blant de oppgaver komitéen skal ha etter arbeidsgruppens forslag er:

— Samordne tiltak for å fremme den industrielle og teknologiske utvikling ved f.eks. fellesskapelige tiltak, blant annet når det gjelder utviklingskontrakter og offentlig innkjøpspolitikk.

— Samordne tiltak for å løse distriktsproblemer.

— Samordne tiltak for å lette de små og mellomstore bedrifters omstillingsproblemer.

— Undersøke virkningene av miljøverntiltak.

Industrikomitéen skal kunne iverksette omfattende utredninger. Den skal også kunne utarbeide retningslinjer for hvorledes Den europeiske investeringsbank skal kunne trekkes inn i struktur- og regionalpolitikken.

Kommisjonen har behandlet rapporten fra arbeidsgruppen og har overfor Ministerrådet lagt fram forslag om opprettelse av en industrikomité med stort sett de samme arbeidsoppgaver som gruppen har skissert.

Energipolitikken

For energipolitikken, som har nær sammenheng med industripolitikken, har ikke EF utformet noen endelig politikk. De første prinsipielle retningslinjer ble fastlagt i 1964, og i 1969 godtok Ministerrådet retningslinjer for det videre energipolitiske samarbeid. Det er foreslått visse tiltak, blant annet harmonisering av merverdiskatten, harmonisering av spesielle forbruksavgifter og reduksjon av disse, dersom de har til formål å virke beskyttende for konkurrerende energislag. Videre opprettelse av støtteordninger for kull i EKSF-regi og bedre koordinering av de nasjonale tiltak og etablering av en felles forsyningspolitikk for olje, naturgass og kjernebrennstoffer. Det synes som om det er en langsiktig oppgave å nå fram til en felles energipolitikk.

De grunnprinsipper som er vedtatt faller stort sett sammen med de alminnelige mål som norske myndigheter har oppstilt for norsk energipolitikk. Det er bl.a. ønske om å sikre forbrukerne energi til gunstigst mulig pris.

Vanskene med å komme fram til enighet om energipolitikken i EF må ses på bakgrunn av krisen i kullindustrien i slutten av 50-årene, som bl.a. ble forsøkt løst ved å begrense importen av olje. Det oppsto også problemer ved at behandlingen av energipolitikken foregikk i tre fellesskap, EØF, EURATOM og EKSF. Energimarkedet var dessuten preget av at de enkelte land søkte å føre en nasjonal forsyningspolitikk.

EF dekket i 1970 60 % av sitt energiforbruk med råolje. Kull dekket 20 % og naturgass 10 %. 35 % av oljen kommer fra Libya. Oljepolitikken i EF-landene er noe forskjellig. I Nederland har man et konsesjonssystem som ikke er ulikt det norske. Staten har en sterk stilling såvel ved undersøkelser etter som ved utnyttelsen av olje- og gassforekomster i EF-landene.

Selv om EF ved opprettelsen av EURATOM etablerte en samarbeidsorganisasjon vedrørende forskning og utnyttelse av atomenergi, fører EF-landene i stor utstrekning sin egen atomenergipolitikk. Spørsmålet om EURATOM's fremtid er tatt opp til drøfting.

Norges energiproblemer

For norsk elektrisitetspolitikk og vannkraftutbygging synes medlemskap i EF å være av begrenset betydning. Innenfor EF vil Norge fortsatt være et eget forsyningsområde. Samarbeidet innen Norden vil fortsette. Konsesjonsplikten for erverv av vannfall og leie av elektrisk kraft vil kunne opprettholdes. Ordningene må imidlertid praktiseres på en ikke-diskriminerende måte.

Spørsmålet om atomenergiens utnyttelse vil bli lite påvirket av EF-medlemskap. Et effektivt europeisk samarbeid på dette område vil imidlertid være av stor interesse for norsk atomenergiforskning.

Når det gjelder oljen vil den politikk som det ble lagt opp til våren 1971 i Stortingsmelding nr. 76 fortsatt kunne følges. Denne politikk går bl.a. ut på at det tas sikte på et vesentlig større nasjonalt engasjement i undersøkelse etter og utvinning av petroleum nord for 62° n.br. enn tilfellet hittil har vært sør for denne breddegrad, videre at det skal opprettes et statlig oljeselskap og at oljen som en hovedregel skal ilandføres i Norge. Kongsjonsbestemmelsene om utvinning og utnyttelse av petroleum vil ikke være i strid med Roma-traktatens bestemmelser. Traktaten hindrer heller ikke statlig engasjement i undersøkelser etter og utvinning av olje og gass.

De olje- og gassfunn som hittil er gjort på den norske kontinentalsokkelen er i EF-sammenheng små. De antas i produksjonsperioden å kunne dekke Norges behov, men sammenlignet med EF-landenes forbruk er funnene av mindre betydning. Norges stilling som et oljeeksporterende land innen EF, vil helt være avhengig av hvilke funn som i fremtiden blir gjort i den norske delen av Nordsjøen. Enten Norge blir medlem av EF eller ikke, vil landet i tilfelle store olje- og gassfunn kunne bli en viktig leverandør til EF-landene, på grunn av sin geografiske beliggenhet.

Forskningspolitikken

Forskningspolitikken er, i likhet med energipolitikken, også nær knyttet til industripolitikken, da utvikling av industrien er avhengig av hvilke nyvinninger forskerne gjør. Heller ikke på dette område har EF fastlagt noen særskilt politikk når en ser bort fra det samarbeid som har vært drevet innen EURATOM. EKSF har hatt muligheter til å fremme forskning innen sitt område, men utover et teknologisk samarbeid i stålindustrien er lite gjort. I 1967 fikk en arbeidsgruppe i oppdrag av Ministerrådet i EF å undersøke mulighetene for et mer aktivt forskningssamarbeid innenfor områder som telekommunikasjoner, oseanografi, metallurgi og meteorologi. Til drøftingene om disse forskningsprosjektene som pågår ble også land utenfor EF invitert til å delta. Norge er med i disse drøftingene.

Den forskningsmessige aktivitet i de forskjellige land er varierende. Frankrike bruker mest av bruttonasjonalproduktet, 2,3 %. Tyskland og Nederland bruker 1,8 % og Italia under 1 %.

Norsk forskningspolitikk

På grunn av de begrensede ressurser i et lite land som Norge, har det vært nødvendig å konsentrere industriell forskning om felter som ligger spesielt til rette for landets tekniske og industrielle miljø. Få bedrifter har kapasitet til å drive mer omfattende, selvstendig forskning, så en stor del av forskningen foregår i offentlig regi. Den samlede teknisk-vitenskapelige forskning er på om lag 700 millioner kroner eller 1,2 % av bruttonasjonalproduktet. Av dette beløp faller rundt regnet $\frac{1}{3}$ på hver av sektorene næringsliv, universiteter og forskjellige forskningsinstitutter.

Den norske regjering har i Stortingsmelding nr. 90 (1970—71) gitt uttrykk for sitt syn på norsk forsknings fremtid i et eventuelt utvidet EF:

«Utviklingen av teknisk avanserte industrier er av stor interesse for den fremtidige industrielle og forskningsmessige utvikling i Norge. Særlig på områder hvor det foreligger store samfunnsmessige behov synes det å foreligge muligheter for samarbeid såvel i nordisk regi som i en større internasjonal sammenheng. Slike områder hvor Norge kan være særlig interessert i et samarbeid med andre land er f.eks. miljøvern, helsevern, havforskning, automasjon, atom- og romforskning. Spørsmålet er om Norge skal være en passiv mottaker for den teknologiske utvikling eller om man så langt mulighetene rekker vil søke å påvirke denne utvikling. Hvis Norge blir stående utenfor et aktivt forsknings- og utviklingsarbeid, innenfor et utvidet EF, vil det isoleres også fra et samarbeid som på en rekke felter er av stor interesse og som vil kunne effektivisere Norges egen forskningsinnsats. Det gjelder også samarbeidet med de andre nordiske land.»

De Europeiske Felleskap

bygger på

Traktaten om det europeiske kull- og stålfelleskap — EKSF

Traktaten om det europeiske økonomiske felleskap (Fellesmarkedet) — EØF

Traktaten om det europeiske atomenergifelleskap — EURATOM

Medlemmer i EF:

Belgia — Tyskland — Frankrike — Italia —
Luxembourg — Nederland.

EF's ORGANER:

Ministerrådet

Bestemmende organ.

6 medlemmer, en regjeringsrepresentant fra hvert av medlemslandene.

Kommisjonen.

Initiativtakende, administrerende og utøvende organ.

Oppnevnes av regjeringene etter felles overenskomst.

9 medlemmer, 2 fra Tyskland, Frankrike og Italia.

1 fra Belgia, Luxembourg og Nederland.

Domstolen.

Kontrollerende organ.

Oppnevnes av regjeringene etter felles overenskomst.

7 medlemmer.

Europaparlamentet.

Parlamentarisk organ.

Oppnevnes av de enkelte lands parlamenter.

Tyskland, Frankrike og Italia har hver 36 representanter,

Belgia og Nederland hver 14 representanter,

Luxembourg 6 representanter.

Utenriksdepartementet har etter oppdrag fra Regjeringen utgitt en serie brosjyrer om aktuelle spørsmål i forbindelse med søknaden om norsk medlemskap i EF.

Hittil utkommet:

1. Roma-traktaten blir til
2. Arbeidsmarkedet og fagbevegelsen
3. Politisk samarbeid
4. Fiskeriene
5. EF's organisasjon
6. Sosialpolitikken
7. EF og utviklingslandene
8. Landbruket
9. Økonomisk og pengepolitisk samarbeid
10. Skipsfarten
11. Distriktspolitikken
12. Handelspolitikken
13. Industripolitikken
14. Etableringsretten

Brosjyrene fåes ved henvendelse til
Statens informasjonstjeneste,
Youngstorget 3 - Oslo-Dep., Oslo 1.

Utgitt november 1971

Konsulenter: Statens informasjonstjeneste, Statens trykningskontor

Lay-out: Ingolf Holme

Trykk: Reklametrykk A/S, Bergen